

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Σύνοψη

C-402/19 - 1

Υπόθεση C-402/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

24 Μαΐου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Cour du travail de Liège (Βέλγιο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

17 Μαΐου 2019

Εκκαλών:

LM

Εφεσίβλητος:

Centre public d'action sociale de Seraing

I. Τα πραγματικά περιστατικά και η πορεία της διαδικασίας

- 1 Ο LM, εκκαλών στην κύρια δίκη, γεννήθηκε το 1956, είναι κονγκολέζικης ιθαγένειας και πατέρας θυγατέρας, της R, η οποία γεννήθηκε το 1999 και είναι σήμερα ενήλικη. Η R πάσχει από βαριάς μορφής δρεπανοκυτταρική αναιμία και σημαντική κύφωση που απαιτεί χειρουργική επέμβαση, ειδάλλως κινδυνεύει να μείνει παράλυτη.
- 2 Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι η κατάσταση της υγείας της R είναι πολύ σοβαρή και από τη δικογραφία της υπόθεσης της κύριας δίκης προκύπτει ότι οι ιατροί κρίνουν τη συνεχή παρουσία του πατέρα της στο πλευρό της απαραίτητη.
- 3 Ο LM και η R έφθασαν στο Βέλγιο το 2012. Βάσει της κατάστασης της υγείας της R, η οποία ήταν ανήλικη τότε, ο LM κατέθεσε, στις 20 Αυγούστου 2012, αίτηση χορήγησης άδειας διαμονής για ιατρικούς λόγους, βάσει του άρθρου 9 ter

του loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980 σχετικά με την πρόσβαση στο έδαφος, τη διαμονή, την εγκατάσταση και την απομάκρυνση των αλλοδαπών) (Moniteur belge της 31ης Δεκεμβρίου 1980, σ. 14584· στο εξής: νόμος της 15ης Δεκεμβρίου 1980). Στις 6 Μαρτίου 2013, η Office des étrangers (υπηρεσία αλλοδαπών) (στο εξής: υπηρεσία αλλοδαπών) έκρινε παραδεκτή την αίτηση αυτή (στο εξής: αίτηση του άρθρου 9 ter).

- 4 Ως αποτέλεσμα της πρώτης αυτής απόφασης, το Centre public d'action sociale de Seraing (δημόσιο κέντρο κοινωνικής δράσης του Seraing· στο εξής: CPAS), εφesiβλητος στη διαδικασία της κύριας δίκης, χορήγησε στον LM την οικονομική κοινωνική βοήθεια που χορηγείται στους επικεφαλής νοικοκυριού.
- 5 Εν συνεχεία, η υπηρεσία αλλοδαπών εξέδωσε τρεις αποφάσεις κατά της R και του LM με τις οποίες απέρριψε την αίτηση του άρθρου 9 ter, αλλά αυτές ανακλήθηκαν κάθε φορά μετά την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Conseil du contentieux des étrangers (συμβουλίου επίλυσης διαφορών αλλοδαπών· στο εξής: CCE).
- 6 Στις 25 Φεβρουαρίου 2016, κοινοποιήθηκε στον LM τέταρτη απορριπτική απόφαση συνοδευόμενη από διαταγή αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου εντός προθεσμίας 30 ημερών. Κατά της απόφασης αυτής, ο LM άσκησε προσφυγή ακυρώσεως και αναστολής ενώπιον του CCE, η οποία εκκρεμεί επί του παρόντος.
- 7 Δεδομένου ότι η άσκηση της προσφυγής αυτής δεν έχει αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα, ο LM και η R διαμένουν παρανόμως στο έδαφος του Βελγίου από τις 26 Μαρτίου 2016.
- 8 Από την ημερομηνία αυτή, το CPAS του Seraing διέκοψε τη χορηγούμενη οικονομική βοήθεια. Στις 22 Μαρτίου 2016, το CPAS χορήγησε στην R την επείγουσα ιατρική βοήθεια, αναλαμβάνοντας τα έξοδα νοσηλείας της.
- 9 Κατόπιν διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων κινηθείσας ενώπιον του tribunal du travail de Liège (πρωτοβάθμιου εργατοδικείου της Λιέγης), η οικονομική βοήθεια που χορηγείται στους επικεφαλής νοικοκυριού αποκαταστάθηκε.
- 10 Η βοήθεια αυτή καταργήθηκε εκ νέου με δύο αποφάσεις οι οποίες κοινοποιήθηκαν στον LM στις 22 Μαΐου 2017, με την αιτιολογία ότι η R ενηλικιώθηκε στις 11 Απριλίου 2017. Με τις αποφάσεις αυτές, το CPAS, αφενός, διέκοψε την οικονομική βοήθεια που χορηγείται στους επικεφαλής νοικοκυριού, την οποία λάμβανε ο LM, με ισχύ από τις 11 Απριλίου 2017, ημερομηνία από την οποία ο LM δεν είχε πλέον εξαρτώμενο ανήλικο τέκνο, και, αφετέρου, αρνήθηκε στον ίδιο κάθε κοινωνική βοήθεια, πλην της επείγουσας ιατρικής βοήθειας, λόγω της παράνομης διαμονής του.

- 11 Η R λαμβάνει, λόγω της κατάστασης της υγείας της, αφότου ενηλικιώθηκε, την κοινωνική βοήθεια που χορηγείται σε μεμονωμένα άτομα, επαυξημένη κατά τις οικογενειακές παροχές τις οποίες δικαιούται λόγω της αναπηρίας της.
- 12 Με απόφαση της 16ης Απριλίου 2018, κατ' εφαρμογήν της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 18ης Δεκεμβρίου 2014, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453) (στο εξής: απόφαση *Abdida*), το *tribunal du travail de Liège* (πρωτοβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης) αναγνώρισε τον ανασταλτικό χαρακτήρα της προσφυγής που ασκήθηκε ενώπιον του CCE κατά της απόφασης απόρριψης της αίτησης του άρθρου 9 *ter*. Ως εκ τούτου, το *tribunal du travail de Liège* (πρωτοβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης) διέταξε το CPAS να καταβάλει στον LM την οικονομική κοινωνική βοήθεια που χορηγείται στον επικεφαλής νοικοκυριού, από τις 26 Μαρτίου 2016, ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης, έως τις 10 Απριλίου 2017, παραμονή της ημερομηνίας ενηλικίωσης της θυγατέρας του.
- 13 Για το διάστημα από τις 11 Απριλίου 2017 και έπειτα, διαπιστώνοντας ότι ο LM δεν ήταν πλέον, από την ημερομηνία αυτή, γονέας ανήλικου τέκνου ο οποίος μπορούσε να επικαλεστεί την αδυναμία επιστροφής αυτού για ιατρικούς λόγους, το *tribunal du travail* (πρωτοβάθμιο εργατοδικείο) έκρινε ότι οι αποφάσεις περί άρνησης χορήγησης οικονομικής κοινωνικής βοήθειας ήταν βάσιμες.
- 14 Ο LM άσκησε έφεση κατά της απόφασης, καθόσον αυτή επιβεβαίωσε τη νομιμότητα των αποφάσεων του CPAS σχετικά με την ανάκληση και την άρνηση χορήγησης κοινωνικής βοήθειας όσον αφορά τον ίδιο από τις 11 Απριλίου 2017.

II. Το νομικό πλαίσιο

1. Το βελγικό δίκαιο

- 15 Δυνάμει του άρθρου 9 *ter* του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980, αλλοδαποί οι οποίοι διαμένουν στο Βέλγιο και πάσχουν από ασθένεια που ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τη ζωή τους ή τη φυσική τους ακεραιότητα ή κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως οσάκις δεν υπάρχει κατάλληλη θεραπευτική αγωγή στη χώρα καταγωγής τους ή στη χώρα στην οποία διαμένουν, μπορούν να ζητήσουν άδεια διαμονής στο Βασίλειο από τον Υπουργό ή από εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο. Πρόκειται για παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα, ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 9, κατά τον οποίο η αίτηση άδειας διαμονής διάρκειας άνω των τριών μηνών κατατίθεται στη διπλωματική ή προξενική αποστολή του Βελγίου που είναι αρμόδια στον τόπο κατοικίας ή διαμονής στο εξωτερικό.
- 16 Δυνάμει του άρθρου 57, παράγραφος 2, του *loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale* (οργανικού νόμου της 8ης Ιουλίου 1976 περί δημόσιων κέντρων κοινωνικής δράσης) (*Moniteur belge* της 5ης Αυγούστου 1976, σ. 9876· στο εξής: νόμος της 8ης Ιουλίου 1976), η παράνομη διαμονή

συνεπάγεται την άρνηση χορήγησης κάθε κοινωνικής παροχής, πλην την επείγουσας ιατρικής βοήθειας.

- 17 Το βελγικό Cour constitutionnelle (Συνταγματικό Δικαστήριο) ανέπτυξε νομολογιακή εξαίρεση στον κανόνα αυτό, υπέρ του παρανόμως διαμένοντος αλλοδαπού ο οποίος αποδεικνύει ότι ευρίσκεται σε πλήρη αδυναμία, για ιατρικούς λόγους, να συμμορφωθεί προς εκτελεστή διαταγή αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου.
- 18 Με την απόφαση 80/99 της 30ής Ιουνίου 1999, το Cour d'arbitrage (Διαιτητικό Δικαστήριο) –νυν Cour constitutionnelle (Συνταγματικό Δικαστήριο)– έκρινε ότι το προμνησθέν άρθρο 57, παράγραφος 2, συνιστά παράβαση των άρθρων 10 και 11 του Συντάγματος στην περίπτωση που ο περιορισμός της κοινωνικής βοήθειας μόνο στην επείγουσα ιατρική βοήθεια «εφαρμόζεται σε πρόσωπα τα οποία, για ιατρικούς λόγους, ευρίσκονται σε πλήρη αδυναμία, για ιατρικούς λόγους, να συμμορφωθούν προς τη διαταγή αναχώρησης από το Βέλγιο», επειδή «μεταχειρίζεται με τον ίδιο τρόπο, χωρίς εύλογο δικαιολογητικό λόγο, πρόσωπα που ευρίσκονται σε θεμελιωδώς διαφορετικές καταστάσεις: αυτά που μπορούν να απομακρυνθούν και εκείνα που δεν μπορούν να απομακρυνθούν για λόγους υγείας. Στο μέτρο αυτό, το άρθρο 57, παράγραφος 2, εισάγει διάκριση».
- 19 Η απόφαση 194/2005 της 21ης Δεκεμβρίου 2005 του Cour d'arbitrage (Διαιτητικού Δικαστηρίου) επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής της νομολογιακής αυτής εξαίρεσης στους παρανόμως διαμένοντες γονείς οι οποίοι έχουν ανήλικο εξαρτώμενο τέκνο που πάσχει από σοβαρή ασθένεια. Στην απόφαση αυτή, το Cour d'arbitrage (Διαιτητικό Δικαστήριο) έκρινε ότι το άρθρο 57, παράγραφος 2, του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976 συνιστά παράβαση των συνταγματικών αρχών της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθόσον μεταχειρίζεται «με τον ίδιο τρόπο, χωρίς εύλογο δικαιολογητικό λόγο, πρόσωπα που ευρίσκονται σε θεμελιωδώς διαφορετικές καταστάσεις: αυτά που μπορούν να απομακρυνθούν και εκείνα που δεν μπορούν, επειδή είναι οι γονείς –πράγμα το οποίο μπορούν να αποδείξουν– ανήλικου τέκνου το οποίο, για λόγους υγείας, αδυνατεί πλήρως να συμμορφωθεί προς διαταγή αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου λόγω σοβαρής αναπηρίας για την οποία δεν μπορεί να τύχει κατάλληλης περίθαλψης στη χώρα καταγωγής του ή σε άλλο κράτος μέλος το οποίο υποχρεούται να το δεχθεί εκ νέου, και του οποίου το δικαίωμα στον σεβασμό της οικογενειακής ζωής πρέπει να διαφυλαχθεί με τη διασφάλιση της παρουσίας των γονέων του στο πλευρό του». Το συνταγματικό δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό βασιζόμενο, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 8 ΕΣΔΑ.
- 20 Εν συνεχεία, τα δικαστήρια της ουσίας ανέπτυξαν, στο πλαίσιο πλούσιας νομολογίας, τα τρία κριτήρια τα οποία πρέπει να πληροί σωρευτικώς ο παρανόμως διαμένων αλλοδαπός –ή το ανήλικο τέκνο του– ο οποίος προβάλλει τέτοια αδυναμία επιστροφής στη χώρα καταγωγής του για ιατρικούς λόγους, ήτοι: σοβαρότητα της ασθένειας, ανυπαρξία κατάλληλης θεραπείας στη χώρα καταγωγής και μη αποτελεσματική πρόσβαση στην περίθαλψη στη χώρα καταγωγής.

2. Το διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της Ένωσης

21 Το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ ορίζει τα εξής:

«Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων».

22 Στην απόφαση *Abdida* το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάνθηκε ως εξής:

«Τα άρθρα 5 και 13 της οδηγίας 2008/115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα των άρθρων 19, παράγραφος 2, και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία:

- δεν προβλέπει ότι η προσφυγή κατά αποφάσεως επιστροφής η εκτέλεση της οποίας ενδέχεται να εκθέσει τον υπήκοο τρίτης χώρας σε σοβαρό κίνδυνο οξείας και μη αναστρέψιμης επιδεινώσεως της υγείας του έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, και
- δεν προβλέπει την κάλυψη, κατά το μέτρο του δυνατού, των βασικών αναγκών υπηκόου τρίτης χώρας πάσχοντος από σοβαρή ασθένεια, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η παροχή επείγουσας υγειονομικής περιθάλψεως και κάθε απαραίτητης θεραπευτικής αγωγής θα παρασχεθούν πράγματι, κατά το διάστημα που το συγκεκριμένο κράτος μέλος υποχρεούται να αναβάλει την απομάκρυνση του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας μετά την άσκηση της εν λόγω προσφυγής».

23 Ο εκκαλών επικαλείται επίσης το άρθρο 19, παράγραφος 2, το άρθρο 47 καθώς και τα άρθρα 7 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και τα άρθρα 5 και 13 καθώς και το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2008, L 348, σ. 98).

III. Αντικείμενο της υπόθεσης της κύριας δίκης και απόψεις των διαδίκων

- 24 Ο εκκαλών επισημαίνει καταρχάς ότι το tribunal du travail (πρωτοβάθμιο εργατοδικείο) ορθώς εφάρμοσε τη νομολογία Abdida για να χορηγήσει οικονομική κοινωνική βοήθεια στη θυγατέρα του, λαμβανομένου υπόψη του ανασταλτικού αποτελέσματος της προσφυγής που αυτός άσκησε, ενώ αυτή ήταν ακόμη ανήλικη, ενώπιον του CCE, λόγω της υποστηρίξιμης αιτίας που προβάλλεται με την προσφυγή σχετικά με την κατάσταση της υγείας της.
- 25 Ο εκκαλών εκτιμά ότι οι σοβαρές ασθένειες από τις οποίες πάσχει η θυγατέρα του συνεπάγονται όχι μόνο για την ίδια, αλλά και για αυτόν, πλήρη αδυναμία επιστροφής, στο μέτρο που οι ιατροί επιβεβαιώνουν ότι, λόγω της αναπηρίας της R, η παρουσία του πατέρα της στο πλευρό της είναι αναγκαία, και τούτο εμποδίζει τον εκκαλούντα να συμμορφωθεί προς τη διαταγή αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου.
- 26 Ο εκκαλών υποστηρίζει ότι η εκτέλεση αυτής της διαταγής αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου θα συνιστά δυσανάλογη προσβολή του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 ΕΣΔΑ.
- 27 Λαμβανομένης υπόψη αυτής της κατάστασης ανωτέρας βίας που καθιστά αδύνατη, από υλική και ηθική άποψη, την αναχώρησή του από το έδαφος του Βελγίου, πρέπει, κατά τον LM, να μην εφαρμοστεί το άρθρο 57, παράγραφος 2, του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976. Επιπλέον, ο LM υπενθυμίζει ότι η κατάσταση ανάγκης της οικογενειακής κοινότητας που απαρτίζουν αυτός και η θυγατέρα του δεν αμφισβητείται από το CPAS, το οποίο έκανε δεκτή, για τον λόγο αυτό, την αίτηση χορήγησης οικονομικής βοήθειας που χορηγείται σε μεμονωμένα άτομα την οποία υπέβαλε η θυγατέρα του. Εντούτοις, τα έξοδα του πατέρα και της θυγατέρας παρέμειναν σταθερά (ενοίκιο, ηλεκτρική ενέργεια, ιατροφαρμακευτικά έξοδα κ.λπ.), ενώ οι πόροι τους μειώθηκαν κατά 25 % σε σχέση με την περίοδο κατά την οποία ο LM λάμβανε την οικονομική βοήθεια που χορηγείται στον επικεφαλής νοικοκυριού.
- 28 Ως εκ τούτου, ο LM ζητεί από το cour du travail de Liège (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης) να διατάξει το CPAS να του χορηγήσει, με ισχύ από τις 11 Απριλίου 2017, την οικονομική βοήθεια που χορηγείται στον επικεφαλής νοικοκυριού ή, επικουρικώς, εκείνη που χορηγείται σε άτομα που συγκατοικούν.
- 29 Καταρχάς, το CPAS αμφισβητεί το ανασταλτικό αποτέλεσμα της προσφυγής που άσκησε ο LM ενώπιον του CCE.
- 30 Εν συνεχεία, το CPAS εκτιμά ότι η άρνηση χορήγησης κοινωνικής βοήθειας στον ενδιαφερόμενο δεν συνιστά έλλειψη σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, δεδομένου ότι, αφενός, ο πατέρας και η θυγατέρα του διαμένουν αμότεροι παρανόμως στο Βέλγιο και, αφετέρου, η απόφαση ανάκλησης της κοινωνικής βοήθειας προς τον LM ουδόλως τον εμποδίζει να ζει με το ενήλικο τέκνο του παρέχοντάς του τη βοήθεια που απαιτεί η κατάσταση της υγείας του.

- 31 Εξάλλου, δεν είναι δυνατόν να αναγνωριστεί αδυναμία επιστροφής για ιατρικούς λόγους όσον αφορά τον LM, δεδομένου ότι δεν πάσχει ο ίδιος από προβλήματα υγείας και ότι η ασθένεια της θυγατέρας του –της οποίας τη σοβαρότητα δεν αμφισβητεί το CPAS– δεν συνιστά την ανωτέρα βία την οποία αυτός επικαλείται προκειμένου να μην εφαρμοστεί το άρθρο 57, παράγραφος 2, του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976.
- 32 Τέλος, το CPAS αμφισβητεί την κατάσταση ανάγκης, καθόσον ο LM δεν απέδειξε ότι η οικονομική βοήθεια που χορηγείται στη θυγατέρα του, επαυξημένη με οικογενειακές παροχές λόγω αναπηρίας, δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών των δύο ενδιαφερομένων.
- 33 Ως εκ τούτου, το CPAS ζητεί να επικυρωθεί η εκδοθείσα δικαστική απόφαση.

IV. Εκτίμηση του cour du travail (δευτεροβάθμιου εργατοδικείου)

- 34 Το cour du travail (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο) εκτιμά ότι αντικείμενο της διαφοράς δεν είναι να καθοριστεί αν η R, η οποία είναι πλέον ενήλικη, πληροί τα κριτήρια της αδυναμίας επιστροφής για ιατρικούς λόγους, καθώς τούτο έχει ήδη εξακριβωθεί. Συγκεκριμένα, παρά την παράνομη διαμονή της στο έδαφος του Βελγίου, το CPAS της χορηγεί οικονομική κοινωνική βοήθεια, λόγω της σοβαρής ασθένειας από την οποία πάσχει και η οποία απαιτεί, κατά την ομόφωνη γνώμη των ειδικών ιατρών που την παρακολουθούν εδώ και αρκετά χρόνια, κατάλληλη περίθαλψη, η οποία μπορεί να της παρασχεθεί μόνο στο Βέλγιο, λαμβανομένης υπόψη της υποβάθμισης του υγειονομικού συστήματος στο Κονγκό.
- 35 Επομένως, αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης είναι να καθοριστεί αν η παρουσία του LM στο πλευρό της θυγατέρας του, την οποία οι ιατροί εκτιμούν απαραίτητη, μπορεί νομικώς να έχει ως συνέπεια τη μη εφαρμογή, επίσης υπέρ αυτού, του άρθρου 57, παράγραφος 2, του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976, με αποτέλεσμα να μπορεί να χορηγηθεί σε αυτόν, εφόσον αποδεικνύεται η κατάσταση ανάγκης, οικονομική βοήθεια συμπληρωματική εκείνης που λαμβάνει η θυγατέρα του.

1. Διάκριση μεταξύ πλήρους αδυναμίας επιστροφής για ιατρικούς λόγους και νομιμοποίησης της διαμονής για ιατρικούς λόγους

- 36 Το cour du travail (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο) υπενθυμίζει τη θεμελιώδη διάκριση μεταξύ, αφενός, της πλήρους αδυναμίας επιστροφής για ιατρικούς λόγους και, αφετέρου, των κριτηρίων που θεσπίστηκαν με την απόφαση Abdida, από τα οποία εξαρτάται το ανασταλτικό αποτέλεσμα προσφυγής ακυρώσεως και αναστολής κατά απόφασης απόρριψης αίτησης του άρθρου 9 ter.
- 37 Η διάκριση αυτή εκτέθηκε ήδη σε απόφαση του cour du travail de Bruxelles (δευτεροβάθμιου εργατοδικείου των Βρυξελλών), της 13ης Μαΐου 2015, το οποίο έκρινε ότι η αδυναμία επιστροφής για ιατρικούς λόγους είναι αυτοτελής έννοια σε

σχέση με εκείνη που λαμβάνεται υπόψη για την αίτηση του άρθρου 9 ter. Το συμπέρασμα αυτό βασίζεται στις ακόλουθες σκέψεις:

- Προκειμένου να διαπιστώσει, στην απόφαση 80/99, παράβαση των άρθρων 10 και 11 του Συντάγματος, το Cour constitutionnelle (Συνταγματικό Δικαστήριο) δεν παρέπεμψε ούτε στο άρθρο 3 ΕΣΔΑ ούτε στην απόφαση του ΕΔΔΑ, της 2ας Μαΐου 1997, D. κατά Ηνωμένου Βασιλείου (CE:ECHR:1997:0502JUD003024096). Το ίδιο ισχύει για την απόφασή του 194/2005.
 - Στην τελευταία αυτή απόφαση, το Cour constitutionnelle (Συνταγματικό Δικαστήριο) εκτιμά ότι συνιστά εμπόδιο στην επιστροφή η έλλειψη «κατάλληλης περίθαλψης στη χώρα καταγωγής», ενώ το ΕΔΔΑ έκρινε ότι «η περίπτωση ότι, σε περίπτωση απέλασης από το συμβαλλόμενο κράτος, η κατάσταση του προσφεύγοντος θα επιδεινωθεί σημαντικά, και ιδίως θα μειωθεί σημαντικά το προσδόκιμο ζωής του, δεν αρκεί αφ' εαυτής για τη διαπίστωση παράβασης του άρθρου 3 (ΕΣΔΑ)» (απόφαση της 27ης Μαΐου 2008, N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:2008:0527JUD002656505, §42· στο εξής: απόφαση N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου), νομολογία την οποία το ΕΔΔΑ επανεξέτασε έκτοτε (βλ. κατωτέρω).
 - Η κοινωνική βοήθεια που χορηγείται σε περίπτωση αδυναμίας επιστροφής για ιατρικούς λόγους βασίζεται στον ίδιο λόγο με εκείνη που χορηγείται στον αλλοδαπό ο οποίος, για λόγους ανεξάρτητους της βούλησής του, πλην όμως μη ιατρικής φύσης, αδυνατεί να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του (για παράδειγμα, όταν η χώρα αυτή αρνείται να του χορηγήσει τα αναγκαία έγγραφα). Επομένως, καθοριστική για τη χορήγηση της κοινωνικής βοήθειας είναι η αδυναμία επιστροφής καθεαυτήν, και όχι μόνο οι ιατρικές περιστάσεις στις οποίες οφείλεται η αδυναμία αυτή.
 - Συνεπώς, η ιδιαίτερα περιοριστική τυπολατρία η οποία χαρακτηρίζει την εξέταση των προϋποθέσεων διαμονής δεν έχει θέση κατά την εξέταση αίτησης χορήγησης κοινωνικής βοήθειας.
- 38 Το cour du travail (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πρέπει να αναλύσει τα επιχειρήματα του εκκαλούντος προβαίνοντας σε σαφή διάκριση μεταξύ, αφενός, των κριτηρίων που πρέπει να πληρούνται για την αναγνώριση της περίπτωσης ανωτέρας βίας που καθιστά αδύνατη την εκτέλεση της διαταγής αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου και, αφετέρου, των πολύ πιο περιοριστικών κριτηρίων που σχετίζονται με κίνδυνο οξείας και μη αναστρέψιμης επιδείνωσης της κατάστασης της υγείας του παρανόμως διαμένοντος αλλοδαπού, τα οποία πρέπει να πληρούνται προκειμένου να αναγνωρισθεί το ανασταλτικό αποτέλεσμα προσφυγής ακυρώσεως και αναστολής απόφασης απόρριψης αίτησης του άρθρου 9 ter.

2. Η γνώμη της εισαγγελικής αρχής

- 39 Στη γραπτή γνώμη της, η εισαγγελική αρχή υπογραμμίζει τη σοβαρότητα της ασθένειας από την οποία πάσχει η R καθώς και τον βαθμό εξάρτησής της. Διαπιστώνει ότι η R, η οποία συγκατοικεί με τον πατέρα της LM από την άφιξή τους στο Βέλγιο, έχει μόνο τον LM ως συναισθηματικό στήριγμα για να τη βοηθήσει να ξεπεράσει τις δοκιμασίες, όπως κρίσεις και επαναλαμβανόμενες νοσηλείες, να τηρήσει αυστηρά τη θεραπευτική αγωγή της, να λάβει τις ορθές αποφάσεις όσον αφορά την υγεία της, να υποβληθεί, αναπόφευκτα, σε σοβαρή χειρουργική επέμβαση στο εγγύς μέλλον, και τούτο υπό συνθήκες στις οποίες ενδέχεται να απειλείται η ζωή της. Επομένως, το ζήτημα είναι αν η μη αμφισβητούμενη αναγκαιότητα της παρουσίας του LM στο πλευρό της θυγατέρας του περιάγει αυτόν σε κατάσταση στην οποία είναι αδύνατον να συμμορφωθεί προς τη διαταγή αναχώρησης από το έδαφος του Βελγίου.
- 40 Συνεπώς, η εισαγγελική αρχή εξετάζει το ζήτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 8 ΕΣΔΑ και αναλύει την εφαρμογή του από το ΕΔΔΑ στις ιδιωτικές και οικογενειακές σχέσεις μεταξύ γονέων και ενήλικων τέκνων ή μεταξύ ενήλικων αδελφών. Η εισαγγελική αρχή θεωρεί αποδεδειγμένη, εν προκειμένω, την «ιδιαιτέρη κατάσταση εξάρτησης της ενήλικης θυγατέρας R από τον πατέρα της, σε βαθμό που υπερβαίνει τους συνήθεις συναισθηματικούς δεσμούς, όπως είναι αναμενόμενο λόγω της κατάστασης της υγείας της».
- 41 Η εισαγγελική αρχή εισηγείται στο *cour du travail* (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο) να απευθύνει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικό ερώτημα για την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7 και 21 του Χάρτη, στα οποία κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, το δικαίωμα στον σεβασμό της οικογενειακής ζωής και η απαγόρευση διακρίσεων λόγω ηλικίας.
- 42 Το *cour du travail* (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο) συντάσσεται με τη γνώμη της εισαγγελικής αρχής και εκτιμά ότι, ανεξαρτήτως της βάσης του δικαιώματος που επικαλείται ο εκκαλών –αδυναμία επιστροφής λόγω ανωτέρας βίας ή ανασταλτικό αποτέλεσμα βάσει της απόφασης *Abdida*– αυτό πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

3. Εξέταση υπό το πρίσμα του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

- 43 Από τη νομολογία του ΕΔΔΑ προκύπτουν οι ακόλουθες αρχές.
- 44 Ο δεσμός ο οποίος υφίσταται μεταξύ του τέκνου και των γονέων του συνιστά, αυτοδικαίως, «οικογενειακή ζωή» και, ως εκ τούτου, προστατεύεται από το άρθρο 8 ΕΣΔΑ (βλ., αντί άλλων, αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2001, *Şen κατά Κάτω Χωρών*, CE:ECHR:2001:1221JUD003146596· της 19ης Φεβρουαρίου 1996, *Gül κατά Ελβετίας*, CE:ECHR:1996:0219JUD002321894· και της 28ης Νοεμβρίου 1996, *Ahmut κατά Κάτω Χωρών*, CE:ECHR:1996:1128JUD002170293).

- 45 Κατ' ουσίαν, η διάταξη αυτή σκοπό έχει να προστατεύει τα φυσικά πρόσωπα κατά των αυθαίρετων παρεμβάσεων των δημόσιων αρχών. Επιπλέον, μπορεί να γεννά θετικές υποχρεώσεις για τα συμβαλλόμενα κράτη, προκειμένου να διασφαλίζεται ο αποτελεσματικός σεβασμός της οικογενειακής ζωής. Οι παρεμβάσεις στην άσκηση του δικαιώματος αυτού ελέγχονται ως προς τον αναλογικό χαρακτήρα τους, μέσω στάθμισης της τήρησης της μεταναστευτικής πολιτικής που έχει θεσπίσει ο εθνικός νομοθέτης με τη σοβαρότητα της προσβολής του δικαιώματος των ενδιαφερομένων στον σεβασμό της ιδιωτικής οικογενειακής ζωής τους. Ο δικαστής πρέπει να εκτιμήσει, *in concreto*, αν, κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειάς του, το κράτος τήρησε το άρθρο 8 ΕΣΔΑ λαμβάνοντας υπόψη την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των ανταγωνιστικών συμφερόντων του φυσικού προσώπου και της κοινωνίας ως συνόλου.
- 46 Ο οικογενειακός δεσμός πρέπει να είναι πραγματικός. Το ΕΔΔΑ εξετάζει, στην πράξη, την ποιότητα και την ένταση του δεσμού αυτού. Το *cour du travail* (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο) παρατηρεί ότι, εν προκειμένω, ο στενός οικογενειακός δεσμός μεταξύ του LM και της θυγατέρας του R δεν αμφισβητείται και ότι, επομένως, η πρώτη αυτή προϋπόθεση πληρούται *prima facie*.
- 47 Το ζήτημα της διατήρησης της προστασίας της οικογενειακής ζωής μεταξύ γονέα και τέκνου που ενηλικιώθηκε είναι πιο λεπτό. Το ΕΔΔΑ έχει δεχθεί προ πολλού ότι το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή δεν περιορίζεται στις σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων και επέκτεινε την έννοια αυτή πέραν της πυρηνικής οικογένειας, περιλαμβάνοντας σε αυτήν τις σχέσεις μεταξύ στενών συγγενών και ιδίως μεταξύ παππούδων και γιαγιάδων και εγγονών, εφόσον οι επίμαχοι δεσμοί είναι πραγματικοί, αποτελεσματικοί και βαθείς (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Ιουνίου 1979, *Marckx* κατά Βελγίου, CE:ECHR:1979:0613JUD000683374, και της 9ης Ιουνίου 1998, *Bronda* κατά Ιταλίας, CE:ECHR:1998:0609JUD002243093).
- 48 Το ΕΔΔΑ εξέδωσε οδηγό σχετικά με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (*Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme*, https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_8_FRA.pdf) (στο εξής: οδηγός). Κατά το σημείο 298 του οδηγού, «στον τομέα της μετανάστευσης, δεν υφίσταται οικογενειακή ζωή μεταξύ γονέων και ενήλικων τέκνων, εκτός εάν αποδεικνύεται η ύπαρξη στοιχείων εξάρτησης επιπλέον των συνήθων συναισθηματικών δεσμών»: στο σημείο 285 διευκρινίζεται ότι «στην πιο πρόσφατη νομολογία του, το ΕΔΔΑ έκρινε ότι οι οικογενειακές σχέσεις των ενηλίκων με τους γονείς τους ή με τα αδέρφια τους χαίρουν μικρότερης προστασίας, εκτός εάν αποδεικνύεται η ύπαρξη στοιχείων εξάρτησης επιπλέον των συνήθων συναισθηματικών δεσμών»¹.
- 49 Το ΕΔΔΑ έκανε επίσης δεκτό, σε υποθέσεις που αφορούσαν νεαρούς ενηλίκους οι οποίοι δεν είχαν αποκτήσει δική τους οικογένεια, ότι οι δεσμοί τους με τους

¹ Οι παραπομπές αυτές αφορούν το κείμενο του Οδηγού ως είχε στις 31 Ιουνίου 2018. Στο κείμενο του Οδηγού ως είχε στις 31 Δεκεμβρίου 2010 πρόκειται για τα σημεία 311 και 297.

γονείς τους και άλλους στενούς συγγενείς συνιστούσαν επίσης οικογενειακή ζωή. Οι περισσότερες από τις υποθέσεις αυτές αφορούν απελάσεις αλλοδαπών οι οποίοι τέλεσαν αξιόποινες πράξεις, αλλά οι αρχές που έλαβε υπόψη συναφώς το ΕΔΔΑ εμφανίζουν ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον στο μέτρο που θα πρέπει να εφαρμόζονται *a fortiori* στην περίπτωση ασθενών αλλοδαπών οι οποίοι, όπως εν προκειμένω, δεν έχουν τελέσει καμία αξιόποινη πράξη. Συγκεκριμένα, στη σκέψη 62 της απόφασης της 23ης Ιουνίου 2008, Maslon κατά Αυστρίας (CE:ECHR:2008:0623JUD000163803), το ΕΔΔΑ υπογράμμισε τα εξής: «Ο προσφεύγων ήταν ανήλικος όταν επιβλήθηκε η απαγόρευση διαμονής. Έγινε ενήλικος, ήτοι δεκαοκτώ ετών, όταν το μέτρο κατέστη τελεσίδικο, τον Νοέμβριο του 2002, μετά την έκδοση της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου, αλλά ζούσε ακόμη με τους γονείς του. Εν πάση περιπτώσει, το ΕΔΔΑ έκανε δεκτό, σε αρκετές υποθέσεις που αφορούσαν νεαρούς ενήλικους οι οποίοι δεν είχαν αποκτήσει δική τους οικογένεια, ότι οι δεσμοί τους με τους γονείς τους και άλλους στενούς συγγενείς συνιστούσαν επίσης “οικογενειακή ζωή”».

- 50 Το ΕΔΔΑ αναγνώρισε, μάλιστα, την ύπαρξη οικογενειακού δεσμού ο οποίος δικαιολογεί την παρεχόμενη από το άρθρο 8 ΕΣΔΑ προστασία σε καταστάσεις στις οποίες είτε ο δεσμός αυτός ήταν ακόμη εν τη γενέσει είτε η άσκησή του είχε διαταραχθεί σοβαρά από τις ιδιαίτερες περιστάσεις της επίμαχης οικογενειακής κοινότητας, υπογραμμίζοντας ότι, «όταν αποδεικνύεται η ύπαρξη οικογενειακού δεσμού, το κράτος οφείλει καταρχήν να ενεργεί κατά τρόπο ώστε να καθιστά εφικτή την ανάπτυξη του δεσμού αυτού και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την επανένωση του γονέα και του ενδιαφερόμενου τέκνου» (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2002, Kutzner κατά Γερμανίας, CE:ECHR:2002:0226JUD004654499). Α contrario, η θετική αυτή υποχρέωση πρέπει να εφαρμόζεται έτι περισσότερο όταν οι οικογενειακοί δεσμοί είναι παγιωμένοι.
- 51 Στο σημείο 301² του οδηγού γίνεται παραπομπή στην απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2016, Paposhvili κατά Βελγίου, CE:ECHR:2016:1213JUD004173810 (στο εξής: απόφαση Paposhvili), στην οποία το ΕΔΔΑ επανεξέτασε τη νομολογία N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου. Στη σκέψη 183 της απόφασης Paposhvili, το ΕΔΔΑ διευκρινίζει ότι ως «άλλες πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις» οι οποίες ενδέχεται να δημιουργούν, κατά την έννοια της απόφασης N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, ζήτημα σε σχέση με το άρθρο 3, νοούνται οι περιπτώσεις απομάκρυνσης προσώπου που πάσχει από σοβαρή ασθένεια, στις οποίες υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύεται ότι το πρόσωπο αυτό, καίτοι η ζωή του δεν απειλείται άμεσα, θα αντιμετωπίσει, λόγω έλλειψης κατάλληλης θεραπείας στη χώρα καταγωγής ή λόγω αδυναμίας πρόσβασης σε τέτοια θεραπεία, πραγματικό κίνδυνο να εκτεθεί σε οξεία, ταχεία και μη αναστρέψιμη επιδείνωση της κατάστασης της υγείας του η οποία θα συνεπάγεται έντονο πόνο ή σημαντική μείωση του προσδόκιμου ζωής του. Το ΕΔΔΑ διευκρινίζει ότι οι περιπτώσεις αυτές διαμορφώνουν αυστηρό κριτήριο για την εφαρμογή του άρθρου 3 της

² Στο κείμενο του Οδηγού ως είχε στις 31 Δεκεμβρίου 2010 πρόκειται για το σημείο 314.

ΕΣΔΑ σε υποθέσεις σχετικές με την απομάκρυνση αλλοδαπών που πάσχουν από σοβαρή ασθένεια.

- 52 Το *cour du travail de Liège* (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης) παρατηρεί ότι οι προβλέψιμες δυσμενείς συνέπειες της διακοπής της θεραπείας στην οποία υποβάλλεται η R φαίνεται να ανταποκρίνονται από κάθε άποψη στο κριτήριο σοβαρότητας που καθόρισε η απόφαση *Paroshvili*.
- 53 Αφενός, η φυσική παρουσία του LM στο πλευρό της ενήλικης θυγατέρας του παραμένει εξίσου απαραίτητη όπως όταν αυτή ήταν ανήλικη, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερα ευαίσθητης κατάστασής της η οποία συνδέεται με τη σοβαρότητα της ασθένειας από την οποία πάσχει.
- 54 Συναφώς, καίτοι το CPAS υποστηρίζει ορθώς ότι η άρνηση χορήγησης κοινωνικής βοήθειας στον LM δεν συνιστά αφ' εαυτής προσβολή του δικαιώματός του σε σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, καθόσον η προσβολή αυτή δεν προκύπτει άμεσα από την έλλειψη κοινωνικής βοήθειας, αλλά από τη διαταγή προς τον ενδιαφερόμενο να αναχωρήσει από το έδαφος του Βελγίου, εάν η υπηρεσία αλλοδαπών προβεί σε εκτέλεσή της, αντιθέτως, το CPAS σφάλει όταν διατείνεται ότι «η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εμποδίζει εν τοις πράγμασι τον εκκαλούντα να συνεχίσει να ζει με τη θυγατέρα του και να την βοηθά στην καθημερινή ζωή».
- 55 Συγκεκριμένα, δεν είναι δυνατόν να παραβλεφθεί το ζήτημα των αναγκαίων οικονομικών μέσων για να μπορέσει ο ενδιαφερόμενος να διατηρήσει τη στήριξη και τη φυσική παρουσία στο πλευρό της ενήλικης θυγατέρας του. Ο LM, ο οποίος είναι ακόμη σε ηλικία εργασίας, αποκλείεται από την αγορά εργασίας λόγω του παράνομου χαρακτήρα της διαμονής του και, ως εκ τούτου, στερείται ίδιων πόρων.

V. Αποφάσεις του *cour du travail de Liège* (δευτεροβάθμιου εργατοδικείου της Λιέγης)

- 56 Η πολυπλοκότητα του ζητήματος από νομική άποψη, επειδή η θυγατέρα του ενδιαφερομένου είναι ενήλικη, δικαιολογεί την απόφαση του *cour du travail de Liège* (δευτεροβάθμιου εργατοδικείου της Λιέγης) να απευθύνει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Εξάλλου, το *cour du travail de Liège* (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης) απευθύνει στο *Cour constitutionnelle* (Συνταγματικό Δικαστήριο) αίτηση προδικαστικής αποφάσεως όσον αφορά την ενδεχόμενη παράβαση των διατάξεων του Συντάγματος περί ισότητας έναντι του νόμου, απαγόρευσης των διακρίσεων, σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και δικαιώματος αξιοπρεπούς ζωής. Τέλος, το *cour du travail de Liège* (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης) καλεί τους διαδίκους να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με την κατάσταση ανάγκης.

VI. Προσφυγή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

57 Το cour du travail de Liège (δευτεροβάθμιο εργατοδικείο της Λιέγης, Βέλγιο) ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να απαντήσει στο ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντιβαίνει το άρθρο 57, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του βελγικού loi 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale (οργανικού νόμου της 8ης Ιουλίου 1976 περί δημόσιων κέντρων κοινωνικής δράσης) στα άρθρα 5 και 13 της οδηγίας 2008/115/EK, σε συνδυασμό με το άρθρο 19, παράγραφος 2, και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στο άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής και στα άρθρα 7 και [21] του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην απόφαση Abdida της 18ης Δεκεμβρίου 2014 (C-562/13):

- πρώτον, καθόσον στερεί από αλλοδαπό υπήκοο τρίτου κράτους παρανόμως διαμένοντα στο έδαφος του κράτους μέλους την κάλυψη, στο μέτρο του δυνατού, των βασικών αναγκών του κατά τη διάρκεια της εξέτασης της προσφυγής ακυρώσεως και αναστολής που άσκησε, ιδίω ονόματι και υπό την ιδιότητα του εκπροσώπου του τέκνου του, το οποίο ήταν τότε ακόμη ανήλικο, κατά απόφασης με την οποία διατάχθηκε η αναχώρησή τους από το έδαφος του κράτους μέλους,
- καίτοι, δεύτερον, αφενός, το εν λόγω, ενήλικο πλέον, τέκνο πάσχει από σοβαρή ασθένεια και η εκτέλεση της απόφασης αυτής μπορεί να το εκθέσει σε σημαντικό κίνδυνο οξείας και μη αναστρέψιμης επιδείνωσης της κατάστασης της υγείας του και, αφετέρου, η παρουσία του γονέα αυτού στο πλευρό του ενήλικου τέκνου του κρίνεται αναγκαία από τους ιατρούς λόγω της ευπάθειας που οφείλεται στην κατάσταση της υγείας του (υποτροπιάζουσες κρίσεις δρεπανοκυτταρικής αναιμίας και αναγκαιότητα χειρουργικής επέμβασης για την αποφυγή παράλυσης);»